

حق دسترسی به خوراک

منبع: وبسایت سازمان خوار و بار و کشاورزی ملل متحد (فائو) <http://www.fao.org/home/en/> ۱۹ دسامبر ۲۰۲۱ .

مترجم: حمیدرضا زرننگار .

سرمايه گذارى در زمينه خوراک و تغذيه کودکان يک موضوع حقوق بشرى است. تا پيش از همه گيرى کوويد ۱۹ در حدود ۳۸۳ ميليون دانش آموز در ۱۶۱ کشور وعده‌هاى غذايى دريافت مى کردند که خود وسيع ترين شبکه سلامت را در تمام دنيا ايجاد کرده بود. شرايط به دنبال تعطيلى مدارس در نتيجه همه گيرى تغيير کرد و ميليون‌ها دانش آموز را در دسترسى به چيزى که براى بسيارى تنها غذاى مغذى روز بود، ناتوان کرد. اين امر بهره مندى آنان از حق دسترسى به خوراک کافى را مختل کرد؛ به يک دهه رشد جهانى در برنامه هاى تغذيه مدارس پايان داد و به افزايش ناامنى غذايى کمک نمود.

در بطن همه گيرى و در چارچوب اجلاس اخير نظام هاى خوراک سازمان ملل متحد، ائتلاف غذاى مدارس راه اندازى شد تا اين روند را تا سال ۲۰۳۰ معکوس کند و دسترسى به اين شبکه هاى ايمنى حياتى را بازگرداند. اين گروه شامل بيش از ۶۰ کشور به رهبرى فرانسه و فنلاند با حمايت فائو، برنامه جهانى غذا، يونيسف، يونيسکو، سازمان بهداشت جهانى و ساير سازمان ها است.

هدف ائتلاف، تقويت بازيابى برنامه هاى موجود، گسترش پوشش آن‌ها براى آسيب پذيرترين ها و بهبود كيفيت آن ها است. اين تعهدات مهم در مواجهه با بحران سپرده شده است؛ اما اين اولين بار نيست که رهبران صدائى خود را براى اطمينان از دسترسى هر کودک به غذاى مغذى، ايمن و کافى بلند مى کنند.

اگر برنامه هاى غذايى مدرسه با مداخلات تکميلى مانند آموزش خوراک و تغذيه، سياست هاى محيطى غذايى و دسترسى به آب سالم و خدمات بهداشتى همراه باشند، بازي را براى تحقق حقوق بشر کودکان، به ويژه حق غذاى کافى تغيير خواهند داد. آن ها مى توانند به رفع گرسنگى و بهبود كيفيت رژيم خوراک و شيوه هاى غذايى کودکان کمک کنند.

آن ها همچنين مى توانند از حقوق کودک در مورد بهداشت و آموزش حمايت کنند؛ زيرا حضور در مدرسه را تشويق نموده و از اشتغال زود رس کودکان ممانعت مى کنند. اين امر به ويژه در مورد حقوق دختران صادق است؛ زيرا در صورت همراه شدن با ساير مداخلات هدفمند، برنامه ها مى توانند به کاهش خطر کودک همسرى، باردارى زودرس و خشونت مبتنى بر جنسيت کمک کنند و در عين حال چرخه بين نسلى سوء تغذيه را برطرف سازند.

"سياست هاى جامع وعده هاى غذايى مدارس مبتنى بر حقوق نه تنها حقوق کودکان و جوامع محلى را تقويت مى کنند، بلکه مى توانند در بلندمدت تفاوت بزرگى در رفاه مردم، ملت ها و اقتصاد آن ها ايجاد کنند."

اين اظهارات خوان کارلوس اى سبولا *Juan Carlos García y Cebolla* رهبر گروه حقوق خوراک در فائو است. وى ادامه

مى دهد:

"آن ها می توانند به کاهش فقر و سوء تغذیه در همه اشکال آن یاری داده و از کشورها برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار و بلندپروازی های اقلیمی آن ها حمایت کنند."

برنامه های جامع نگر *فائو* تحت عنوان *خوراک مدرسه* می توانند به دیگران کمک کنند تا از حقوق انسانی خود بهره مند شوند. برای نمونه آن ها می توانند مالکان خرده پا یا تولیدکنندگان زن را زمانی که با برنامه های حمایتی کشاورزی و تدارکات محلی و ابتکارات بازار مرتبط هستند، توانمند کنند. علاوه بر آن، طراحی و اجرای برنامه های خوراک مدرسه با ملاحظات پایداری زیست محیطی و تنوع زیستی نیز می توانند موجب درخشش و ترویج شیوه های تولید پایدارتری گردند که خود با تأثیرات تغییرات اقلیمی سازگار شده و به مقابله با این تغییرات کمک کنند. این تغییرات تهدیدی جدی برای حق داشتن خوراک کافی است.

به کارگیری استانداردهای حقوق بشر در این نوع برنامه ها نیازمند یک رویکرد فرابخشی، چندبخشی و چند رشته ای است که به چندین حوزه مانند کشاورزی، بهداشت، آموزش و حمایت اجتماعی بپردازد. *فاتیما حاجیم Fatima Hachim* مسئول ارشد بخش تغذیه *فائو* معتقد است:

"خوراک مدرسه و سایر فعالیت های تغذیه موجود در مدارس سهم مهمی از رژیم خوراکی کودکان و نوجوانان در سراسر جهان را تشکیل می دهند. بنابراین ضروری است که این موارد قابل قبول و مطلوب بوده و در اولویت های تغذیه ای آنان و امکانات نظام خوراکی محلی باشند و در همان حال کل فضای تغذیه ای مدرسه باید با آن چه کودکان در مورد رژیم های خوراک سالم می آموزند هماهنگ باشد. تعریف دستورالعمل ها و استانداردهای خوراک برای غذای مدارس می تواند تمامی این موارد را تسهیل کند که ابزار کلیدی حمایت از حق خوراک برای این گروه آسیب پذیر جمعیتی است."

چندین سند حقوق بشر، تعهداتی را برای کشورها در اجرای قوانین و سیاست هایی که حقوق کودکان را رعایت می کنند، مشخص می سازند. از جمله، اعلامیه جهانی حقوق بشر، *میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR)*، *نظر عمومی شماره ۱۲ توسط میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، و کنوانسیون حقوق کودک*.

دستورالعمل های حق خوراک، که توسط *شورای فائو* در نوامبر ۲۰۰۴ به تصویب رسید نیز توصیه هایی در خصوص سیاست، از جمله در مورد تغذیه، آموزش و ایمنی مواد خوراکی ارائه می دهد.

